

บทบาทของผู้นำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*

ภัสสร คงเอียด**

คำสำคัญ : บทบาทผู้นำ/ผู้นำท้องถิ่น

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้มีการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น สำหรับราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหมายถึงหน่วยงานที่รัฐบาลกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นบริหารงานเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาและให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (อภิชัย พันธเสน, 2539) ซึ่งปัจจุบันมี 5 รูปแบบคือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (กรมการปกครอง, 2538)

โดยมีกรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทภารกิจสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษา แนะนำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่และโครงสร้างส่วนราชการ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นไปตามข้อบัญญัติของกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 (กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น, 2545 อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม, 2549, หน้า2)

จากอดีตที่ผ่านมาขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น เปรียบเสมือนกฎหมายแม่บทที่มีลักษณะเป็นการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นไทยและมีการบัญญัติมาตราต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำงานประสานกับองค์กรอื่นๆ เป็นจำนวนมาก ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน อีกทั้งเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การดำเนินงานของผู้นำและองค์กรประสบความสำเร็จ (กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551 อ้างถึงใน เกรียงไกร บุญประจง. 2552, หน้า 38-39)

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องบทบาทของผู้นำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรีไชยพินิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

**นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โครงการสำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แต่ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังเผชิญหน้ากับการท้าทายของการเปลี่ยนแปลงบริบทสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความซับซ้อนและพลวัตสูง สิ่งแวดล้อมสำคัญที่มีผลกระทบกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือประชาชน กฎหมาย และรัฐบาล กล่าวได้ว่าประชาชนในยุคดิจิทัล สื่อออนไลน์ ได้มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีความตื่นตัวทางการเมืองสูงกว่าในอดีต ส่งผลให้มีความคาดหวังและความต้องการต่อผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้นด้วย ยิ่งไปกว่านั้นลักษณะความคาดหวังและความต้องการของประชาชนมีความหลากหลายตามทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อของแต่ละกลุ่ม แต่สิ่งที่สำคัญในการยึดความรัก ความเชื่อใจจากชุมชนเป็นสิ่งที่ผู้นำทุกคนนั้นไม่ได้จากชุมชนเสมอไป

เมื่อรูปแบบการปกครองในส่วนท้องถิ่นได้ปรับเปลี่ยนไปมาหลายครั้งจนถึงปัจจุบัน ได้กำหนดหน้าที่และโครงสร้างชัดเจน มีการกำหนดงานเป็นของตนเอง และดำเนินการบริหารเป็นอิสระมากขึ้น ตามรูปแบบของการกระจายอำนาจไปส่วนท้องถิ่น โดยได้กำหนดอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการจัดการได้เอง โดยพิจารณาจากความเหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่ง ซึ่งโดยการพิจารณาจะพิจารณาจากความสามารถทางด้านงบประมาณ บุคลากรและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยท้องถิ่น เป็นเหตุทำให้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง ในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่ตั้งใจกระทำให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นนั้น

จากเหตุการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้อาจมีศักยภาพแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำและต้องมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับบุคลากรในองค์กรจะทำให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน ดังนั้นผู้นำจะต้องมีบทบาทที่สำคัญหรือมีข้อดีในเอกลักษณ์ของตนเอง ที่สามารถครองใจคนในชุมชนได้ให้รับเลือกเข้ามาบริหารพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง หลายสมัยติดต่อกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งในการศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษามุมมองของประชาชนที่มีต่อผู้นำท้องถิ่น พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยที่ใช้รูปแบบ “การวิจัยเชิงคุณภาพ” (Qualitative Reserch) เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indept Interview) พร้อมกับสังเกตการณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลในการวิจัย บทบาทผู้นำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการวางแผนการ

พัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในชุมชน การวางแผนที่ดีถือเป็นกลไกสำคัญหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบึงคอไห สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้ ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบึงคอไหมียุทธศาสตร์ และการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน โดยภารกิจสำคัญของผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นตำบลบึงคอไหในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ กำหนดวิสัยทัศน์ของท้องถิ่น กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนนโยบายพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ และแผนดำเนินการมอบหมายความรับผิดชอบในองค์กรที่ชัดเจน อีกทั้งยังมีการเปิดโอกาสให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมทางความคิดและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองได้ ก่อให้เกิดความรู้และจิตวิญญาณในการสร้างสรรค์สังคม การเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพสังคม วัฒนธรรมทางสังคมที่มีระบบระเบียบจะถูกสร้างขึ้น เมื่อประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการในด้านต่างๆที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนส่วนใหญ่

จากเนื้อหากการวิจัยที่ปรากฏแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ในการบริการงานพัฒนาท้องถิ่นว่า ผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีเป็นผู้นำที่เต็มเปี่ยมด้วยสิ่งที่เรียกว่า ภาวะผู้นำอันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จในงานแทบทุกด้านขององค์กร ผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ในทุกๆด้าน ไม่ใช่แค่พยายามทำงานของตนดีที่สุดเท่านั้น แต่ยังสามารถนำพาองค์กรให้ก้าวสู่อาคตได้อย่างเหมาะสมด้วย เพราะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร จากบทสัมภาษณ์ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานองค์กรอันก่อให้เกิดความสมบูรณ์และส่งเสริมซึ่งกันและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้อยู่ใต้สายงานบังคับบัญชาภายในองค์กรได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้เกิดความเลื่อมใส เกิดความยอมรับในบทบาทความเป็นผู้นำองค์กรที่ดี ดังเช่นแนวคิดของ ทาวิณี บุญเหลือ (2549) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของพนักงานส่วนตำบล ในเขตอำเภอสระเดา จังหวัดสงขลา พนักงานส่วนตำบลในเขตอำเภอสระเดา จังหวัดสงขลาที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารส่วนตำบลในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถการบริหาร ด้านคุณธรรม โดยมีความต้องการด้านคุณธรรมมากที่สุด และด้านมนุษยสัมพันธ์น้อยที่สุด

ผลจากการศึกษาพบว่า จากการบริหารงานของผู้นำท้องถิ่นตำบลบึงคอไหยังแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้นำประเทศที่พึงประสงค์ด้วยการแสดงออกมาให้ปรากฏเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนอย่าง เป็นรูปธรรมเป็นลักษณะประจำตัวของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น

ด้านความรู้ความสามารถ ผู้นำส่วนท้องถิ่นตำบลบึงคอไหสามารถแสดงให้เห็นถึง การมีความรู้ความสามารถรอบด้าน สิ่งสำคัญคือสามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ มาพอสมควร

ส่วนด้านอารมณ์ และสังคม ท่านได้แสดงให้เห็นถึง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้นำสามารถควบคุมสติ อารมณ์ตนเองได้ดี นอกจากนี้ยังมีความใจเย็นเข้ากับบุคคลอื่นได้ทุกระดับ เก็บความรู้สึกและอดทนเมื่อถูก วิพากษ์วิจารณ์จากสังคม

ด้านคุณธรรม ผู้นำส่วนท้องถิ่นตำบลบึงคอไห ได้แสดงให้เห็นถึงการมีความซื่อสัตย์อันเป็นสิ่งสำคัญ อันดับแรกของคุณธรรม ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชั่น คำถึงถึงประโยชน์ส่วนรวม การทำงานยึดมั่นหลักธรรมาภิบาลมีความยุติธรรม

ด้านบุคลิกภาพ ท่านได้แสดงให้เห็นถึงความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่างาม มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำมีความยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะกับประชาชน ดังเช่นแนวคิดของ มิทเชล และ ลาร์สัน จูเนียร์ (Michell and Larson, Jr., 1987, pp. 435-436. อ้างถึงในบรรจง อภิตติกุล, 2548, หน้า 22.) ได้ชี้ให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ในการพิจารณาว่าผู้นำใดมีภาวะผู้นำหรือไม่ ได้แก่

1. ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพล ที่ผู้นำพยายามจะมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม เพื่อให้มี พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามต้องการโดยมีจุดมุ่งหมายขององค์กรเป็นเป้าหมาย ไม่ใช่เรื่องของบุคคลที่จะพึงมี ภาวะผู้นำได้โดยที่ไม่ได้มีการกระทำใด ๆ เป็นกระบวนการ (process) ให้เกิดอิทธิพลต่อผู้อื่น ดังนั้น ผู้นำทางจาก การแต่งตั้ง เช่น ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อาจจะมีภาวะหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะทั้ง 3 ประการหรือ เปล่า ในทางตรงข้ามผู้ที่แสดงภาวะผู้นำอาจจะเป็นผู้นำที่แบบทางการ แต่มีองค์ประกอบ 3 ประการนั้น

2. ภาวะผู้นำ นอกจากเป็นกระบวนการแล้ว ภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ตามยอมให้ผู้นำใช้อิทธิพล ต่อตัวเขา ซึ่งโดยทั่วไปก็ต้องพิจารณาถึงระดับความถูกต้องของอิทธิพลที่ใช้ด้วยว่าไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจเข้าขู่ข่มขู่ หรือบีบบังคับให้ทำตาม เพราะถ้าเป็นการเช่นนั้นก็ไม่ถือว่าเป็นภาวะผู้นำได้

3. ภาวะผู้นำ จะถูกอ้างถึงเมื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่ม หรือองค์การประสบความสำเร็จ ดังนั้นถ้าหากผู้นำไม่สามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จดังกล่าวได้ ก็ย่อมหมายถึงว่าผู้นำไม่ได้แสดงภาวะผู้นำหรือไม่มีความสามารถในการนำนั่นเอง

ดังนั้นผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นที่สามารถบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างสมดุลในทุกด้านทั้งด้าน ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต การจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่ล้วนมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงเป็นองค์รวม มีการพึ่งพาอาศัย การส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างพอเหมาะพอดีและมีคุณภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ตลอดเวลา มีการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือมีความพร้อม รับต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เน้นมนุษย์เป็นแกนกลางการ พัฒนา เพื่อสร้างให้เกิดความสมดุล ระหว่างคนธรรมชาติ และสรรพสิ่ง เพื่อให้อยู่ร่วมกันด้วยความเกื้อกูลกันไม่ ทำลายล้างกันทุกสิ่งในโลกก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

สรุปโดยภาพรวมคือ ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีบทบาท ความเป็นผู้นำองค์กรด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ปฏิบัติงานและบริหารงานโดยยึดหลัก คุณธรรม และจริยธรรม ได้แก่ความซื่อสัตย์สุจริต ความถูกต้องชอบธรรม ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และ

พระมหากษัตริย์ ไม่เลือกปฏิบัติและเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำภาครัฐ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้เกิดขึ้นกับประชาชนในท้องถิ่นของตน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นควรเน้นบทบาทด้านการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวให้กับประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมให้มีการพัฒนาชุมชนที่มีเอกลักษณ์ หรือ โบราณสถานเป็นแหล่งท่องเที่ยวประจำตำบล เพื่อเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมในครัวเรือน ส่งเสริมให้มีการลงทุนพร้อมทั้งจัดหาแหล่งทุนให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

2. ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นควรรณรงค์ให้ประชาชนคำนึงถึงความประหยัด ยึดหลักความพอเพียงในการดำเนินชีวิต และมีบทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3. ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นควรมีภาพลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่างาม มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความ เป็นผู้นำมีความยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะกับประชาชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆต่อไปอีก

2. ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีปัญหาและปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อ บทบาทของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตำบลคงไทรและตำบลใกล้เคียง

3. ควรศึกษาบทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น

4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ประกอบ เช่น ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบผลการวิจัยและเป็นข้อมูลประกอบการนำเสนอคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ในรูปแบบผลงานทางวิชาการอื่นๆ ต่อไป เพื่อสร้างความตระหนักถึงภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นที่ถือ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการบริหารและปกครองท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่าง ยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

บรรณานุกรม

กวี วงศ์พุด. (2542). *ภาวะผู้นำ* (พิมพ์ครั้งที่ 5), กรุงเทพมหานคร : ปิเคออินเตอร์พริ้นท์

เกศสุตา โภคานิตย์ และ กีฬาหนูยศ. (2560). *บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ*. วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มจร. ขอนแก่น 31 มีนาคม 2560

- ตระกูล มีชัย. (2538). *สภาตำบล*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสุชุมและบุตร จำกัด.
- เนาวรัตน์ บุญลือ. (2557). *ความคาดหวังของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อบทบาทของนายอำเภอ: กรณีศึกษาเฉพาะ ตำบลดินแดง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประทีป สติมัน. (2553). *บทบาทของผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน ตำบลชำหม้อ อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พันทิวา สุพัฒน์ภรณ์. (2556). *ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กร กรณี บริษัทไทยอกริฟต์ส์จำกัด (มหาชน)*. ภาคนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการสื่อสารประยุกต์) คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มิ่งขวัญ คงเจริญ. (2555). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย*. สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ณัฐพล ปัญญาโสภณ. (2546). *การสร้างความเป็นผู้นำในสถานศึกษา*. วารสารนักบริหาร. 23(2), 59-66.
- สุรพล สุวรรณแสง. (2553). *ปัจจัยการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนในระบบ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อุทัย หิรัญโต. (2546). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- http://www.odloc.go.th/web/?page_id=1968 ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2562
- <https://bkh.go.th/public/> ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2562